

om, dersom Landet skulde præstere saa meget Gjør, som svarer til det Spiritusforbrug, vi have, blive omtrent 15 Millioner Pund, medens der sidste Aar ikke er udført 1 Million Pund. Det vil derfor for alle Fabrikanter medføre en Krisis, som efter min Overbevisning vil slaa de fleste Smaa-brænderier ihjel paa forholdsvis kort Tid. De forsvinde paa ganske naturlig Maade, saa man behøver ikke at fremsthynde deres Endeligt. Der er siden 1868 — tror jeg nok, det er — gaaet 13—14 Brænderier bort hvert eneste Aar; det er et ganske betydeligt Antal, saa det synes mig at være Synd at fremsthynde den Ufgang mere end paa naturlig Maade. Alle smaa Fabriksdrifter vil efterhaanden forsvinde; jeg beklager det høilig, thi jeg synes, det er en Ulempe for Samfundet, at selvstændige Erhverv forsvinder til Fordel for store Foretagender, hvor kun nogle Enkelte leve godt, medens alle de Andre blive Arbeidere. Det kan se underlig ud, naar jeg, som tør regne min Fabrik til en af de større, taler saaledes, men det er min Hjertens Mening, og det vilde være latterligt, om den Enkelte ikke vilde fremme sin Fabrikation af det Densyn, jeg nævnte; thi ellers vilde Andre gaa ham forbi. Søvrigt anser jeg det, som sagt, for heldigere for Samfundet at have mange selvstændige Næringsbrug end ganske saa. Dersom denne Udbyttebeskatning bliver indført, vil den fremkalde en Omvæltning. Der vil ganske sikkert blive gjort Forsøg paa at anlægge Landbrænderier, det feiler ikke; der vil og skal gjøres Forsøg paa at lave Gjør paa mange Hænder. Det vil medføre betydelige Tab, de rammer ikke Statskassen men Staten, thi enten Statsborgeren mister sine Penge eller Staten, bliver jo dog saa omtrent det Samme. Den største Enhed er Staten, Statsformuen er Folkets Formue, og den bør jo ikke forsvinde.

En anden Grund, hvorfor vi ikke gjerne se Produktbeskatningen, er den, at der i den nuværende Beskatning ligger en Præmie, en Spore, en Opmuntring til at søge den bedst mulige Driftsmethode, den bedst mulige Fabrikation. Dette er upaatvilelig Skyld i det høje Trin, som Spiritusfabrikationen indtager i Tyskland. Naar jeg nemlig faar mere ud af en Tønde Rarrum, vinder jeg

altsaa ikke alene mere af det anvendte Materiale, men ogsaa mere ud af den erlagte Told. Det er altsaa en Præmie paa god Drift, en Spore, som maaste ikke har givet Staten en forøget Indtægt, men som aldeles ubetinget har givet Landet en meget betydelig Indtægt; dersom vi tænke os dette — og det er meget rimeligt — at Udbyttet ved mindre god Drift er en Pot mindre pr. Tønde Rarrum, repræsenterer det Noget som 160—170,000 Kr. om Aaret; det er et Beløb, som ikke kommer nogen Moders Sjæl til Gode. Det er væk; altsaa derfor, mener jeg, at det er heldigt, hvis Staten siger, ja, paa den Maade faae vi Mindre ud af det. Naa, oh bien, saa lægger den paa, saa faar den det Samme som før; men Sporen vedbliver at virke, og det er nede i Tyskland en af de vigtigste Grunde til, at den Industri staar der høiere, end jeg tror, den staar i noget andet Land i Europa. Jeg er nysgjerrig og vilde anstaffe mig nogle engelske Bøger om Spiritusfabrikationen, og saa fik jeg fra England en Oversættelse af tydske Bøger, som jeg havde havt for 3—4 Aar siden, og i England var det nylig udkomne Bøger. Det er altsaa de Grunde, som ere til Stede fra Fabrikaernes Side, til ikke at ønske Produktbeskatningen.

Nu skal jeg tillade mig at omtale Maaleren, den meget omtalte Maaler, som det Redskab, der skulde gjøre det bekvent og nemt at hæve Produktbeskatningen. Jeg kan forudskikke, at jeg er en Ven af Maaleren og Instrumenter og med stor Interesse ser paa Alt, hvad Nytt jeg i den Henseende kan faae at se. Jeg bilder mig ind, jeg har nogen Forstand derpaa; jeg har i hvert Fald en levende Interesse for den Slags Ting, følgerig ogsaa for Spiritusmaaleren. Da jeg saa hørte, at den kom frem, købte jeg den — der var andre Opfindere end de, hvis Apparat Regjeringen benytter — hos en anden Mand, før jeg vidste Besked med, hvilke de bedste vare, og i et Tidskrift, som jeg holdt, vare de godt omtalte. Den Maaler, jeg fik, duebe imidlertid ikke. Den var bygget paa et galt Princip, saa jeg anvendte den aldrig. Da jeg fik den notere efterjet, lod jeg den ligge. Saa fik Toldvæsenet Maaleren her hjem. Jeg skrev saa til Bedkommende, om jeg maatte købe en